

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (drugo vijeće)

12. siječnja 2023.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Područje slobode, sigurnosti i pravde – Policijska i pravosudna suradnja u kaznenim stvarima – Okvirna odluka 2008/675/PUP – Članak 3. stavak 1. – Načelo izjednačavanja prethodnih osuđujućih presuda donesenih u drugoj državi članici – Obveza priznavanja tim osuđujućim presudama učinaka jednakovrijednih onima priznatima prethodnim nacionalnim osuđujućim presudama – Nacionalna pravila o izricanju jedinstvene kazne *a posteriori* – Više povreda – Određivanje jedinstvene kazne – Gornja granica jedinstvene kazne od 15 godina za vremenski ograničene kazne zatvora – Članak 3. stavak 5. – Iznimka – Povreda počinjena prije izricanja ili izvršenja osuđujućih presuda u drugoj državi članici”

U predmetu C-583/22 PPU,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Bundesgerichtshof (Savezni vrhovni sud, Njemačka), odlukom od 29. lipnja 2022., koju je Sud zaprimio 7. rujna 2022., u kaznenom postupku protiv

MV

uz sudjelovanje:

Generalbundesanwalt beim Bundesgerichtshof,

SUD (drugo vijeće),

u sastavu: A. Prechal (izvjestiteljica), predsjednica vijeća, M. L. Arastey Sahún, F. Biltgen, N. Wahl i J. Passer, suci,

nezavisni odvjetnik: M. Szpunar,

tajnik: S. Beer, administratorica,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 14. studenoga 2022.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za MV, S. Akay, *Rechtsanwalt*,
- za Generalbundesanwalt beim Bundesgerichtshof, C. Maslow i L. Otte, u svojstvu agenata,

* Jezik postupka: njemački

– za Europsku komisiju, S. Grünheid i M. Wasmeier, u svojstvu agenata,
saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 8. prosinca 2022.,
donosi sljedeću

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 3. stavaka 1. i 5. Okvirne odluke Vijeća 2008/675/PUP od 24. srpnja 2008. o poštovanju [osuđujućih] presuda među državama članicama Europske unije u novom kaznenom postupku (SL 2008., L 220, str. 32.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 16., str. 130.).
- 2 Zahtjev je upućen u okviru postupka povodom revizije koju je MV podnio Bundesgerichtshofu (Savezni vrhovni sud, Njemačka) protiv presude Landgerichta Freiburg im Breisgau (Zemaljski sud u Freiburgu im Breisgau, Njemačka) kojom je osuđen na kaznu zatvora od šest godina za teška kaznena djela silovanja.

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 Uvodne izjave 1 do 5., 8., 9. i 13. Okvirne odluke 2008/675 glase:
 - „(1) Europska unija postavila si je cilj održavanja i razvijanja područja slobode, sigurnosti i pravde. Taj cilj zahtijeva omogućivanje poštovanja informacija o presudama donesenima u državama članicama izvan države članice koja ih je donijela, kako radi sprečavanja novih kaznenih djela, tako i u mogućim novim kaznenim postupcima.
 - (2) Vijeće [Europske unije] je 29. studenoga 2000. u skladu sa zaključcima Europskoga vijeća iz Tamperea, usvojilo program mjera za primjenu načela međusobnog priznavanja odluka u kaznenim predmetima koji predviđa ‚usvajanje jednog ili više instrumenata o uspostavi načela da se sudu u jednoj državi članici pri ocjeni kaznene evidencije počinitelja, utvrđivanja je li prekršitelj ponovno prekršio zakon te s ciljem utvrđivanja primjerene vrste kazne i načina njezine provedbe osigura poštovanje pravomoćnih kaznenih presuda, koje su izrekli sudovi u drugim državama članicama’.
 - (3) Svrha je ove Okvirne odluke odrediti državama članicama minimalnu obvezu poštovanja presuda koje su donesene u ostalim državama članicama. [...]
 - (4) Neke od država članica priznaju učinak presuda koje su donesene u drugim državama članicama, dok ostale poštuju samo presude koje su donijeli njihovi vlastiti sudovi.
 - (5) Trebalo bi vrijediti načelo po kojem bi države članice trebale priznavati [osuđujućoj] presudi koja je donesena u ostalim državama članicama učinke jednakovrijedne učincima [osuđujuće] presude koju su donijeli njihovi vlastiti sudovi u skladu s nacionalnim zakonodavstvom, bez obzira jesu li u nacionalnom zakonodavstvu ti učinci suštinski ili su učinci procesnoga ili materijalnog prava. Međutim, ova Okvirna odluka ne teži usklađivanju

pravnih posljedica koje različita nacionalna zakonodavstva pridaju postojanju prethodne [osuđujuće] presude i obveza poštovanja prethodnih [osuđujućih] presuda koje su donesene u drugim državama članicama postoji samo u tolikoj mjeri da se prethodne nacionalne [osuđujuće] presude poštuju prema nacionalnom pravu.

[...]

- (8) U slučaju kad su tijekom kaznenog postupka u državi članici dostupne informacije o prethodnoj [osuđujućoj] presudi u nekoj drugoj državi članici, trebalo bi što je više moguće izbjegavati da se prema osobi o kojoj je riječ postupka nepovoljnije nego što bi se postupalo da je prethodna [osuđujuća] presuda bila nacionalna presuda.
- (9) Članak 3. stavak 5. trebalo bi tumačiti, *inter alia*, u skladu s uvodnom izjavom 8., na takav način da ako je nacionalni sud u novom kaznenom postupku, prilikom poštovanja prethodno izrečene kazne koja je donesena u nekoj drugoj državi članici, mišljenja da bi izrečena kazna, čija je visina unutar ograničenja nacionalnog prava, bila nerazmjerno stroga za prekršitelja, s obzirom na njegove ili njezine okolnosti, te ako se svrha kažnjavanja može postići nižom kaznom, nacionalni sud može na prikladan način smanjiti kaznu, ako bi isto bilo moguće i u potpuno domaćim slučajevima.

[...]

- (13) Ova Okvirna odluka uvažava različita domaća rješenja i postupke koji se zahtijevaju za poštovanje prethodne [osuđujuće] presude koja je donesena u nekoj drugoj državi članici. [...]"

4 Člankom 1. stavkom 1. te okvirne odluke određuje se:

„Svrha ove Okvirne odluke je utvrditi uvjete pod kojima se, u tijeku kaznenog postupka protiv neke osobe u državi članici, poštuju prethodne [osuđujuće] presude koje su donesene protiv te iste osobe zbog različitih djela u drugim državama članicama.”

5 Člankom 3. te navedene okvirne odluke, naslovljenim „Poštovanje [osuđujuće] presude, donesene u nekoj drugoj državi članici, u novom kaznenom postupku”, propisuje se:

„1. Svaka država članica osigurava da se, u kaznenom postupku protiv neke osobe, prethodne [osuđujuće] presude koje su donesene protiv te iste osobe zbog različitih činjenica u drugim državama članicama, u vezi s kojima su dobivene informacije prema važećim instrumentima o uzajamnoj pravnoj pomoći ili o razmjeni informacija iz kaznene evidencije, poštuju u mjeri u kojoj se poštuju prethodne nacionalne [osuđujuće] presude te da im se pridaju pravni učinci jednakovrijedni onima priznatima prethodnim nacionalnim [osuđujućim] presudama, u skladu s nacionalnim pravom.

2. Stavak 1. primjenjuje se u prethodnom postupku, tijekom suđenja i u vrijeme izvršenja presude, posebno na važeća pravila postupka, uključujući ona koja se odnose na privremeni pritvor, određenje kaznenog djela, vrstu i visinu kazne i pravila koja uređuju izvršavanje odluke.

[...]

5. Ako je kazneno djelo za koje se vodi novi postupak bilo počinjeno prije nego što je prethodna [osuđujuća] presuda bila donesena ili u potpunosti izvršena, stavci 1. i 2. nemaju učinak zahtjeva

za države članice da primjenjuju svoja nacionalna pravila o izricanju kazni, u slučajevima kad bi primjena tih pravila na inozemne [osudujuće] presude ograničila suca u izricanju kazne u novom postupku.

Međutim, države članice osiguravaju da u takvim slučajevima njihovi sudovi mogu na drugačiji način poštovati prethodne [osudujuće] presude koje su donesene u drugim državama članicama.”

Njemačko pravo

- 6 Relevantne odredbe za određivanje jedinstvene kazne sadržane su u člancima 53. do 55. njemačkog Strafgesetzbucha (Kazneni zakonik) od 13. studenoga 1998. (BGBl. 1998 I, str. 3322.), u verziji koja je primjenjiva u glavnom postupku (u daljnjem tekstu: StGB).
- 7 Člankom 53. stavkom 1. StGB-a, kojim se uređuje realni stjecaj kaznenih djela, određuje se:
„U slučaju više kaznenih djela za koje se istodobno sudi, određuje se jedinstvena kazna umjesto više utvrđenih kazni zatvora ili novčanih kazni.”
- 8 Članak 54. StGB-a, kojim se uređuje određivanje jedinstvene kazne, u svojim stavicima 1. i 2. propisuje:
„1. Ako je jedna od kazni kazna doživotnog zatvora, kao jedinstvena kazna izriče se kazna doživotnog zatvora. U svim ostalim slučajevima jedinstvena se kazna određuje povećanjem najveće utvrđene kazne, a u slučaju kazni različitih vrsta povećanjem kazne koja je po svojoj vrsti najstroža. Pritom se počiniteljeva ličnost i pojedinačna kaznena djela ocjenjuju u njihovu ukupnosti.
2. Jedinstvena kazna ne smije doseći zbir pojedinačnih kazni. U slučaju vremenski ograničenih kazni zatvora ona ne smije prelaziti 15 godina, a u slučaju novčanih kazni 720 dnevnih iznosa.”
- 9 Člankom 55. stavkom 1. StGB-a, kojim se uređuje određivanje jedinstvene kazne *a posteriori*, propisuje se:
„Članci 53. i 54. primjenjuju se i ako se pravomoćno osuđenu osobu, prije nego što se kazna na koju je osuđena izvrši, zastari ili joj se ona oprost, osudi zbog drugog kaznenog djela koje je počinila prije prethodne osudujuće presude. Prethodnom osudujućom presudom smatra se presuda u ranijem postupku u kojem su se posljednji put mogla ispitati činjenična utvrđenja na kojima se taj postupak temelji.”

Glavni postupak i prethodna pitanja

- 10 MV, francuski državljanin, 10. listopada 2003. oteo je studenticu u studentskom kampusu u Njemačkoj i silovao je.
- 11 Prije tog datuma MV nikad nije kazneno osuđen u Njemačkoj. Suprotno tomu, njegova kaznena evidencija u Francuskoj obuhvaća 25 upisa. Protiv osobe MV izrečeno je, među ostalim, pet osudujućih presuda, koje su sve donijeli francuski sudovi nakon navedenog datuma i koje su se odnosile na djela počinjena između kolovoza 2002. i rujna 2003.

- 12 Tribunal de grande instance Guéret (Okružni sud u Guéretu, Francuska) osudio je 30. rujna 2004. osobu MV na kaznu zatvora od dvije godine.
- 13 Cour d'assises du Loir-et-Cher à Blois (Sud za teža kaznena djela okruga Loir-et-Cher u Bloisu, Francuska) osudio je 29. veljače 2008. osobu MV na kaznu zatvora od 15 godina. Tom su kaznom apsorbirane daljnje osuđujuće presude protiv te osobe kojom ju je, s jedne strane, cour d'assises de Loire-Atlantique à Nantes (Sud za teža kaznena djela okruga Loire-Atlantique u Nantesu, Francuska) 16. svibnja 2008. osudio na kaznu zatvora od šest godina i, s druge strane, cour d'appel de Grenoble (Žalbeni sud u Grenobleu, Francuska) 23. travnja 2012. na kaznu zatvora od jedne godine i šest mjeseci.
- 14 Cour d'assises du Maine-et-Loire à Angers (Sud za teža kaznena djela okruga Maine-et-Loire u Angersu, Francuska) je 24. siječnja 2013. osudio osobu MV na daljnju kaznu zatvora od sedam godina.
- 15 Osoba MV je 20. listopada 2003. uhićena u Nizozemskoj na temelju uhidbenog naloga koji su izdala francuska tijela i smještena u ekstradicijski pritvor. Predana je 17. svibnja 2004. francuskim tijelima. Osoba MV bila je neprekidno u zatvoru u Francuskoj do 23. srpnja 2021., tako da je na taj datum od kazni zatvora utvrđenih u točkama 12. do 14. ove presude izvršeno 17 godina i 9 mjeseci.
- 16 Francuska su tijela 23. srpnja 2021. predala osobu MV njemačkim tijelima. Osoba MV smještena je u istražni zatvor u Njemačkoj na temelju uhidbenog naloga koji je izdao Amtsgericht Freiburg im Breisgau (Zemaljski sud u Freiburgu im Breisgau, Njemačka).
- 17 Landgericht Freiburg im Breisgau (Zemaljski sud u Freiburgu im Breisgau, Njemačka) sudio je 21. veljače 2022. osobi MV za djela počinjena 10. listopada 2003. u Njemačkoj, proglasio ju je krivom za teško kazneno djelo silovanja te ju je osudio na kaznu zatvora od šest godina. Taj sud smatrao je da je kazna zatvora od sedam godina „zaista proporcionalna” djelima koja je osoba MV počinila u Njemačkoj. Međutim, budući da nije bilo moguće naknadno odrediti jedinstvenu kaznu koja uključuje kazne izrečene u Francuskoj, navedeni je sud tu kaznu smanjio za jednu godinu „kao kompenzacijsku mjeru”.
- 18 Osoba MV je protiv te presude podnijela zahtjev za reviziju Bundesgerichtshofu (Savezni vrhovni sud, Njemačka), sudu koji je uputio zahtjev.
- 19 Zbog dvaju različitih razloga, sud koji je uputio zahtjev pita se je li presuda koju je donio Landgericht Freiburg im Breisgau (Zemaljski sud u Freiburgu im Breisgau, Njemačka) u skladu s odredbama Okvirne odluke 2008/675.
- 20 Kao prvo, sud koji je uputio zahtjev naglašava da mogućnost da se osobi MV izrekne izvršenje kazne zatvora za teško kazneno djelo silovanja na koje se odnosi glavni postupak, ovisi o tumačenju načela izjednačavanja osuđujućih kaznenih presuda izrečenih u drugim državama članicama, provedenog člankom 3. stavkom 1. Okvirne odluke 2008/675, i iznimke od tog načela, predviđene člankom 3. stavkom 5. prvim podstavkom te okvirne odluke.
- 21 Sud koji je uputio zahtjev utvrđuje da bi se osude izrečene u Francuskoj protiv osobe MV načelno mogle odrediti u skladu s člankom 55. stavkom 1. StGB-a, kada bi bile izjednačene s osuđujućim presudama donesenima u Njemačkoj.

- 22 Cilj članka 55. stavka 1. StGB-a, kojim se predviđa određivanje jedinstvene kazne *a posteriori*, jest da se ne postupa različito prema počinitelju više kaznenih djela ovisno o tome jesu li ta kaznena djela predmet jedinstvenog postupka, u kojem slučaju bi takva osoba imala pravo na određivanje jedinstvene kazne na temelju članka 53. stavka 1. StGB-a ili više različitih postupaka, u kojem slučaju se jedinstvena kazna određuje *a posteriori* prema članku 55. stavku 1. StGB-a.
- 23 Sud koji je uputio zahtjev još pojašnjava da, u okviru određivanja jedinstvene kazne *a posteriori*, treba uzeti u obzir i gornju granicu od 15 godina za vremenski ograničene kazne zatvora utvrđenu člankom 54. stavkom 2. StGB-a. Naglašava da bi tako u slučaju izjednačavanja osuđujućih presuda izrečenih u Francuskoj protiv osobe MV ta gornja granica bila dosegnuta već osudom dotične osobe na kaznu zatvora od 15 godina koju je 29. veljače 2008. izrekao cour d'assises du Loir-et-Cher à Blois (Sud za teža kaznena djela okruga Loir-et-Cher u Bloisu, Francuska).
- 24 Slijedom toga, točno je da bi se u slučaju izjednačavanja osuđujućih presuda izrečenih u Francuskoj s osuđujućim presudama izrečenima u Njemačkoj, protiv osobe MV mogla izreći pojedinačna kazna za teško kazneno djelo silovanja za koje je proglašena krivom. Međutim, primjenom članka 54. stavka 2. StGB-a, jedinstvena kazna ne može prelaziti gornju granicu od 15 godina kazne zatvora, tako da se izrečena kazna u praksi ne bi mogla izvršiti protiv osobe MV.
- 25 Međutim, sud koji je uputio zahtjev naglašava da se naknadno određivanje jedinstvene kazne uračunavajući kazne izrečene u drugoj državi ne može naložiti na temelju članka 55. stavka 1. StGB-a, i to zbog razloga koji spadaju u međunarodno javno pravo. Naime, određivanjem jedinstvene kazne u takvom prekograničnom kontekstu istodobno bi se zadiralo u pravomoćnost inozemne osuđujuće presude i suverenost te države u pogledu izvršenja te osuđujuće presude.
- 26 Budući da na temelju njemačkog prava nije moguće naložiti određivanje jedinstvene kazne *a posteriori* u odnosu na osuđujuće presude donesene u drugoj državi članici, sud koji je uputio zahtjev pita se o tumačenju članka 3. Okvirne odluke 2008/675.
- 27 Upućujući na sudsku praksu Suda, taj sud ističe da članak 3. stavak 1. te okvirne odluke nalaže državama članicama da osiguraju da se na temelju nacionalnog prava prethodnim osuđujućim presudama donesenima u drugoj državi članici priznaju učinci jednakovrijedni onima priznatima prethodnim nacionalnim osuđujućim presudama.
- 28 Međutim, navedeni se sud pita o dosegu iznimke utvrđene u članku 3. stavku 5. prvom podstavku navedene okvirne odluke. Smatra da bi se protiv osobe MV izvršiva kazna mogla izreći za teško kazneno djelo silovanja na koje se odnosi glavni postupak samo u slučaju da tu odredbu treba tumačiti na način da se njome sprečava poštovanje osuđujućih presuda izrečenih u drugim državama članicama, predviđeno člankom 3. stavkom 1. iste okvirne odluke, kada bi to poštovanje dovelo do prekoračenja gornje granice od 15 godina predviđene člankom 54. stavkom 2. StGB-a za vremenski ograničene kazne zatvora.
- 29 Kao drugo, u slučaju da članak 3. stavak 5. prvi podstavak Okvirne odluke 2008/675 treba tumačiti na način da načelo izjednačavanja osuđujućih kaznenih presuda izrečenih u drugim državama članicama iz članka 3. stavka 1. te okvirne odluke nije primjenjivo u okolnostima iz glavnog postupka, sud koji je uputio zahtjev pita kako valja tumačiti članak 3. stavak 5. drugi podstavak navedene okvirne odluke.

- 30 On se u tom pogledu pita podrazumijeva li uzimanje u obzir kazne izrečene u drugoj državi članici, na temelju članka 3. stavka 5. drugog podstavka Okvirne odluke 2008/675, da se negativnu posljedicu koja proizlazi iz nemogućnosti da se *a posteriori* naloži određivanje jedinstvene kazne, predviđeno člankom 55. stavkom 1. StGB-a, treba „konkretno dokazati i utvrditi” prilikom određivanja kazne izrečene za tuzemno kazneno djelo.
- 31 Taj sud objašnjava da njemački zakonodavac prilikom prenošenja Okvirne odluke 2008/675 u njemačko pravo nije smatrao potrebnim donijeti mjeru za prenošenje članka 3. te okvirne odluke. Pristup prema kojem se osuđujuće presude donesene u drugoj državi ne mogu formalno uključiti u određivanje kazne *a posteriori*, ali osuđenik zbog toga po mogućnosti ipak ne bi trebao biti stavljen u lošiji položaj - odgovara smanjenju kazne koje njemački sudovi primjenjuju „kao kompenzaciju” u slučaju postojanja prethodnih inozemnih osuđujućih presuda.
- 32 Sud koji je uputio zahtjev navodi da se, prema njegovoj sudskoj praksi o tom pitanju, negativnu posljedicu koja proizlazi iz nemogućnosti da se naloži određivanje jedinstvene kazne *a posteriori*, što se tiče osuđujućih presuda donesenih u drugoj državi članici, uobičajeno uzima u obzir, u okviru određivanja kazne, primjenom neodređenog iznosa smanjenja „kao kompenzacije”, prema diskrecijskoj ocjeni suda koji odlučuje o meritumu. U tom bi pogledu bilo dovoljno da taj sud nemogućnost određivanja jedinstvene kazne *a posteriori* uzme u obzir kao element u korist osuđene osobe.
- 33 Međutim, taj sud smatra da je samo jasno obrazložena i određena kompenzacija negativne posljedice koja proizlazi iz nemogućnosti određivanja jedinstvene kazne *a posteriori* usklađena s pravilima iz članka 3. stavaka 1. i 5. Okvirne odluke 2008/675.
- 34 Iz sudske prakse Suda koja se odnosi na primjenu te okvirne odluke proizlazi da način uzimanja u obzir prethodnih osuđujućih presuda donesenih u drugoj državi članici u najvećoj mogućoj mjeri treba uskladiti s načinom na koji se u obzir uzimaju prethodne osuđujuće presude nacionalnih sudova. Međutim, kako bi se što više približio određivanju jedinstvene kazne utvrđenom člancima 53. do 55. StGB-a, koje zahtijeva kvantificiranu procjenu jedinstvene kazne, sud koji je uputio zahtjev smatra da sud koji odlučuje o meritumu mora konkretno utvrditi negativnu posljedicu koja proizlazi iz nemogućnosti da se naloži određivanje jedinstvene kazne i oduzeti je od nove jedinstvene kazne koju treba izreći.
- 35 Taj sud dodaje da je obrazložena i određena kompenzacija negativne posljedice koja proizlazi iz nemogućnosti određivanja jedinstvene kazne *a posteriori* neophodna, ne samo zbog transparentnosti, nego i kako bi se sudu koji odlučuje o reviziji omogućilo da preispita određivanje izrečene kazne.
- 36 Sud koji je uputio zahtjev ističe da je u okviru glavnog postupka Landgericht Freiburg im Breisgau (Zemaljski sud u Freiburgu im Breisgau) odredio izrečenu kaznu, a da nije uzeo u obzir činjenicu da kazna zatvora od šest godina dovodi do prekoračenja gornje granice od 15 godina predviđene člankom 54. stavkom 2. StGB-a za vremenski ograničene kazne zatvora. Osim toga, taj sud nije uputio na točan kriterij na kojem je temeljio način na koji je uzeo u obzir osuđujuće presude donesene u Francuskoj, u skladu s člankom 3. stavkom 5. drugim podstavkom Okvirne odluke 2008/675.

37 U tim je okolnostima Bundesgerichtshof (Savezni vrhovni sud) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

„1. Može li se s obzirom na načelo jednakog postupanja iz članka 3. stavka 1. Okvirne odluke 2008/675 i članak 3. stavak 5. te okvirne odluke, u slučaju određivanja jedinstvene kazne koja uključuje njemačke osuđujuće presude i osuđujuće presude druge države članice, izreći kazna za kazneno djelo počinjeno u tuzemstvu čak i ako bi teoretski uključivanje kazne izrečene u drugoj državi članici dovelo do prekoračenja gornje granice koja se u njemačkom pravu dopušta za vremenski ograničene kazne zatvora?

2. U slučaju potvrdnog odgovora na prvo pitanje:

Treba li kaznu koju je izrekla druga država članica u skladu s člankom 3. stavkom 5. drugim podstavkom Okvirne odluke 2008/675 poštovati na način da prilikom određivanja kazne za tuzemno kazneno djelo treba konkretno utvrditi i dokazati negativnu posljednicu koja proizlazi iz nemogućnosti da se naloži određivanje jedinstvene kazne *a posteriori*, u skladu s načelima određivanja jedinstvene kazne u njemačkom pravu?”

Primjena hitnog prethodnog postupka

38 Koristeći se ovlašću dodijeljenom člankom 107. stavkom 3. Poslovnika Suda, predsjednik Suda zatražio je od drugog vijeća ispitivanje potrebe da se o ovom zahtjevu po službenoj dužnosti odlučuje u hitnom prethodnom postupku iz članka 23.a prvog stavka Statuta Suda Europske unije.

39 Valja utvrditi da su u ovom slučaju ispunjeni uvjeti predviđeni za primjenu tog postupka.

40 Kao prvo, valja podsjetiti na to da se, u skladu s člankom 107. stavkom 1. Poslovnika, u hitnom postupku može odlučivati samo o zahtjevima za prethodnu odluku kojima se postavlja jedno ili više pitanja koja se tiču područja iz glave V. trećeg dijela UFEU-a, s obzirom na to da se ta glava V. bavi područjem slobode, sigurnosti i pravde.

41 Među područjima iz navedene glave V. nalazi se, među ostalim, pravosudna suradnja u kaznenim stvarima.

42 U ovom slučaju, zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje Okvirne odluke 2008/675, kojom se uređuje poštovanje, u okviru novog kaznenog postupka, osuđujućih presuda izrečenih u drugim državama članicama za različita djela.

43 Osim toga, ta okvirna odluka donesena je na temelju članka 31. UEU-a, koji je zamijenjen člancima 82., 83. i 85. UFEU-a. Ti su članci UFEU-a formalno dio poglavlja o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima.

44 Iz prethodno navedenog proizlazi da se u zahtjevu za prethodnu odluku javlja nekoliko pitanja koja se odnose na jedno od područja iz glave V. trećeg dijela UFEU-a, odnosno na pravosudnu suradnju u kaznenim stvarima, pa se stoga o njemu može odlučivati u hitnom postupku.

- 45 Kao drugo, glede kriterija hitnosti, iz ustaljene sudske prakse proizlazi da je taj kriterij ispunjen kada je na datum podnošenja zahtjeva za prethodnu odluku dotična osoba u glavnom postupku lišena slobode i kada njezino zadržavanje u pritvoru ovisi o rješavanju glavnog postupka (vidjeti nedavnu presudu od 28. travnja 2022., C i CD (Pravne prepreke za izvršenje odluke o predaji), C-804/21 PPU, EU:C:2022:307, t. 39. i navedenu sudsku praksu).
- 46 U ovom slučaju iz zahtjeva za prethodnu odluku proizlazi da je osoba MV doista lišena slobode i da rješenje spora u glavnom postupku može utjecati na pitanje njezina zadržavanja u pritvoru.
- 47 Sud koji je uputio zahtjev objasnio je da, u slučaju da članak 3. stavke 1. i 5. Okvirne odluke 2008/675 treba tumačiti na način da prethodnim osuđujućim presudama donesenima u Francuskoj valja priznati učinke jednakovrijedne onima priznatima nacionalnim osuđujućim presudama, više ne bi bilo moguće izreći kaznu koja se može izvršiti protiv osobe MV jer bi se prekoračila gornja granica od 15 godina predviđena člankom 54. stavkom 2. StGB-a za vremenski ograničene kazne zatvora.
- 48 U tim okolnostima drugo vijeće Suda odlučilo je 27. rujna 2022., na prijedlog sutkinje izvjestiteljice te nakon što je saslušalo nezavisnog odvjetnika, o ovom zahtjevu za prethodnu odluku odlučiti u hitnom prethodnom postupku.

O prethodnim pitanjima

Prvo pitanje

- 49 Svojim prvim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 3. stavke 1. i 5. Okvirne odluke 2008/675 tumačiti na način da država članica u kaznenom postupku pokrenutom protiv neke osobe mora prethodnim osuđujućim presudama koje su protiv te osobe i zbog različitih djela donesene u drugoj državi članici priznati učinke jednakovrijedne onima priznatima prethodnim nacionalnim osuđujućim presudama u skladu s pravilima dotičnog nacionalnog prava u pogledu određivanja jedinstvene kazne kada je, s jedne strane, kazneno djelo zbog kojeg se vodi taj postupak bilo počinjeno prije donošenja tih prethodnih osuđujućih presuda i, s druge strane, kada poštovanje navedenih prethodnih osuđujućih presuda u skladu s tim pravilima nacionalnog prava sprečava nacionalni sud koji odlučuje u navedenom postupku da izrekne kaznu koja se može izvršiti protiv dotične osobe.
- 50 Cilj je Okvirne odluke 2008/675, kao što to proizlazi iz njezinih uvodnih izjava 5. do 8., osigurati da svaka država članica prethodnim osuđujućim kaznenim presudama donesenima u drugoj državi članici priznaje pravne učinke jednakovrijedne onima koji se, u skladu s njezinim nacionalnim pravom, priznaju nacionalnim osuđujućim presudama (presuda od 15. travnja 2021., AV (Presuda kojom se izriče jedinstvena kazna), C-221/19, EU:C:2021:278, t. 49.).
- 51 U skladu s tim ciljem, člankom 3. stavkom 1. te okvirne odluke, u vezi s njezinom uvodnom izjavom 5., utvrđena je obveza država članica da osiguraju da se u novom kaznenom postupku pokrenutom protiv određene osobe prethodne osuđujuće presude donesene protiv te osobe u drugoj državi članici, zbog različitih kaznenih djela, u vezi s kojima su dobivene informacije prema važećim instrumentima o uzajamnoj pravnoj pomoći ili o razmjeni informacija iz kaznene evidencije, s jedne strane, poštuju u mjeri u kojoj se, u skladu s nacionalnim pravom, poštuju

prethodne nacionalne osuđujuće presude i da im se, s druge strane, priznaju učinci jednakovrijedni onima priznatima nacionalnim osuđujućim presudama u skladu s tim pravom, bilo da je riječ o činjeničnim ili postupovnopравnim odnosno materijalnopравnim učincima.

- 52 Člankom 3. stavkom 2. navedene okvirne odluke pojašnjeno je da se ta obveza primjenjuje u stadiju koji prethodi kaznenom postupku, tijekom samog kaznenog postupka i u stadiju izvršenja osuđujuće presude, posebno kad je riječ o pravilima koja se odnose na vrstu i visinu zapriječene kazne uz ona koja uređuju izvršavanje odluke.
- 53 Sud je presudio da se Okvirna odluka 2008/675 primjenjuje na nacionalni postupak čiji je predmet izricanje, u svrhu izvršenja, jedinstvene kazne oduzimanja slobode kojom se poštuje kazna koju je osobi o kojoj je riječ izrekao nacionalni sud kao i kazna koju je prethodnom osuđujućom presudom istoj osobi izrekao sud druge države članice, za različita djela (presuda od 15. travnja 2021., AV (Presuda kojom se izriče jedinstvena kazna), C-221/19, EU:C:2021:278, t. 52. i navedena sudska praksa).
- 54 U ovom slučaju iz objašnjenja koja je pružio sud koji je uputio zahtjev, sažeta u točkama 21. do 24. ove presude, proizlazi da, ako bi se u okolnostima glavnog postupka, u skladu s člankom 3. stavkom 1. te okvirne odluke, prethodne osuđujuće presude koje su protiv osobe MV donijeli francuski sudovi izjednačile s osuđujućim presudama koje su donijeli njemački sudovi, sud koji odlučuje o meritumu morao bi odrediti jedinstvenu kaznu u skladu s pravilima predviđenima u člancima 53. do 55. StGB-a. U tom slučaju ne bi bilo moguće izreći kaznu koja se može izvršiti protiv osobe MV, zbog prekoračenja gornje granice od 15 godina predviđene člankom 54. stavkom 2. StGB-a za vremenski ograničene kazne zatvora.
- 55 Međutim, valja utvrditi da, u skladu s člankom 3. stavkom 5. prvom rečenicom Okvirne odluke 2008/675, ako je kazneno djelo za koje se vodi novi postupak bilo počinjeno prije nego što je prethodna osuđujuća presuda bila donesena ili u potpunosti izvršena, članak 3. stavci 1. i 2. te okvirne odluke nemaju učinak zahtjeva za države članice da primjenjuju svoja nacionalna pravila o izricanju kazni, u slučajevima kad bi primjena tih pravila na inozemne osuđujuće presude ograničila sud u izricanju kazne u novom postupku.
- 56 U ovom slučaju iz zahtjeva za prethodnu odluku proizlazi da je u okviru kaznenog postupka pokrenutog pred njemačkim sudovima osoba MV proglašena krivom za teško kazneno djelo silovanja zbog radnji počinjenih 10. listopada 2003. Nadalje, osuđujuće presude koje treba poštovati u okviru tog postupka francuski sudovi donijeli su nakon tog datuma. Dakle, valja utvrditi da je uvjet vremenskog slijeda koji je propisan člankom 3. stavkom 5. prvim podstavkom Okvirne odluke 2008/675 ispunjen u okolnostima glavnog postupka.
- 57 Posljedično, okolnosti glavnog postupka mogle bi potpasti pod iznimku utvrđenu u toj odredbi.
- 58 Što se tiče dosega te iznimke, člankom 3. stavkom 5. prvim podstavkom te okvirne odluke izuzima se države članice od zahtjeva da primjenjuju svoja „nacionalna pravila o izricanju kazni” na prethodne osuđujuće presude donesene u drugoj državi članici, kada bi primjena tih pravila „ograničila suca u izricanju kazne u novom postupku”.
- 59 U ovom slučaju valja utvrditi, s jedne strane, da pravila njemačkog prava o određivanju jedinstvene kazne, predviđena u člancima 53. do 55. StGB-a, na koja se poziva u glavnom postupku, čine „nacionalna pravila o izricanju kazni” u smislu članka 3. stavka 5. prvog podstavka navedene

okvirne odluke. Naime, ta pravila njemačkog prava utvrđuju granice ovlasti kaznenog suda da izrekne kaznu u slučaju više kaznenih djela, neovisno o tome jesu li predmet jedinstvenog ili više različitih postupaka.

- 60 S druge strane, kao što je to istaknuto u točki 54. ove presude, primjena tih pravila u pogledu prethodnih osuđujućih presuda donesenih u Francuskoj sprečava nacionalni sud da izrekne kaznu koja se može izvršiti u okviru glavnog postupka.
- 61 Stoga, u okolnostima glavnog postupka, kada bi se prethodnim osuđujućim presudama donesenima u Francuskoj priznali učinci jednakovrijedni onima priznatima prethodnim nacionalnim osuđujućim presudama, time bi se „ograničil[o] suca u izricanju kazne u novom postupku” u smislu članka 3. stavka 5. prvog podstavka Okvirne odluke 2008/675.
- 62 Iz prethodno navedenog proizlazi da se iznimka utvrđena u toj odredbi doista primjenjuje u okolnostima glavnog postupka i da se njome nacionalnog suca oslobađa obveze da se prethodnim osuđujućim presudama donesenima u Francuskoj priznaju učinci jednakovrijedni onima priznatima prethodnim nacionalnim osuđujućim presudama u skladu s pravilima o određivanju jedinstvene kazne predviđenima člancima 53. do 55. StGB-a.
- 63 Takvo tumačenje, usto, potvrđuju i kontekst članka 3. Okvirne odluke 2008/675 i ciljevi koji se nastoje postići člankom 3. stavkom 5. te okvirne odluke.
- 64 Što se tiče konteksta članka 3. Okvirne odluke 2008/675, valja podsjetiti na to da, u skladu s njezinom uvodnom izjavom 5., cilj te okvirne odluke nije usklađivanje pravnih posljedica koje različita nacionalna zakonodavstva pridaju postojanju prethodnih osuđujućih presuda. Iz njezine uvodne izjave 3. također proizlazi da se navedenom okvirnom odlukom samo utvrđuje minimalna obveza država članica da u novom kaznenom postupku poštuju osuđujuće presude koje su donesene u drugim državama članicama.
- 65 Usto, prema uvodnoj izjavi 13., Okvirna odluka 2008/675 uvažava različita domaća rješenja i postupke koji se zahtijevaju za poštovanje prethodne osuđujuće presude koja je donesena u nekoj drugoj državi članici. Tako ta okvirna odluka pridonosi stvaranju područja slobode, sigurnosti i pravde unutar Unije uz poštovanje različitih pravnih sustava i tradicija država članica, u skladu s člankom 67. stavkom 1. UFEU-a.
- 66 Stoga načelo izjednačavanja prethodnih osuđujućih presuda donesenih u drugoj državi članici, utvrđeno u članku 3. stavku 1. te okvirne odluke, treba pomiriti s nužnošću poštovanja različitosti kaznenopravnih tradicija i sustava država članica. Kao što je pojašnjeno u uvodnoj izjavi 8. navedene okvirne odluke, trebalo bi samo „što je više moguće” izbjegavati da se prema osobi o kojoj je riječ postupa nepovoljnije nego što bi se postupalo da je prethodna presuda bila nacionalna presuda.
- 67 Što se tiče cilja koji se nastoji postići člankom 3. stavkom 5. Okvirne odluke 2008/675, iz njegova teksta izričito proizlazi da se tom odredbom nastoji očuvati slobodu „suca u izricanju kazne” radi sankcioniranja kaznenog djela počinjenog na državnom području prije nego što su izrečene ili izvršene osuđujuće presude u drugoj državi članici.
- 68 Kao što to u biti ističu Generalbundesanwalt beim Bundesgerichtshof (državni odvjetnik Savezne Republike pri Saveznom vrhovnom sudu, Njemačka) i Europska komisija, u kontekstu koji obilježava različitost kaznenopravnih tradicija i sustava država članica, osobito u pogledu raspona

kazni i načina njihova izvršenja, nije isključeno da poštovanje osuđujućih presuda izrečenih u drugoj državi članici može biti prepreka izricanju kazne koju je moguće izvršiti, radi sankcioniranja kaznenog djela počinjenog na području dotične države članice prije nego što su te osuđujuće presude izrečene ili izvršene.

- 69 U ovom slučaju iz objašnjenja koja je pružio sud koji je uputio zahtjev, u kontekstu glavnog postupka, proizlazi da kada bi se prethodnim osuđujućim presudama donesenima u Francuskoj priznali učinci jednakovrijedni onima priznatima nacionalnim osuđujućim presudama u okviru određivanja jedinstvene kazne *a posteriori*, predviđenog člankom 55. stavkom 1. StGB-a, time bi se onemogućilo izricanje kazne koja se može izvršiti zbog kaznenih djela teškog silovanja počinjenih u Njemačkoj prije nego što su te osuđujuće presude donesene.
- 70 Cilj koji se želi postići člankom 3. stavkom 5. prvim podstavkom Okvirne odluke 2008/675 upravo je očuvati ovlast nacionalnih sudova da odrede kaznu u takvom slučaju, uz poštovanje različitosti kaznenopravnih tradicija i sustava država članica, oslobađajući potonje od obveze izjednačavanja prethodnih presuda donesenih u drugoj državi članici s prethodnim nacionalnim presudama u drugoj državi članici predviđene u članku 3. stavku 1. te okvirne odluke.
- 71 Valja još pojasniti da, međutim, ništa ne sprečava države članice da osuđujućim presudama donesenima u drugoj državi članici priznaju učinke jednakovrijedne onima koji se priznaju nacionalnim osuđujućim presudama u slučaju iz članka 3. stavka 5. prvog podstavka Okvirne odluke 2008/675. Kao što je pojašnjeno u njezinoj uvodnoj izjavi 3., svrha te okvirne odluke jest uspostaviti minimalnu obvezu poštovanja osuđujućih presuda donesenih u drugoj državi članici, tako da države članice i dalje mogu uzeti u obzir te osuđujuće presude u slučajevima kada to ne moraju na temelju navedene okvirne odluke.
- 72 S obzirom na prethodno navedeno, na prvo pitanje valja odgovoriti tako da članak 3. stavke 1. i 5. Okvirne odluke 2008/675 treba tumačiti na način da država članica u kaznenom postupku pokrenutom protiv neke osobe ne mora prethodnim osuđujućim presudama koje su protiv te osobe i zbog različitih djela donesene u drugoj državi članici priznati učinke jednakovrijedne onima priznatima prethodnim nacionalnim osuđujućim presudama u skladu s pravilima dotičnog nacionalnog prava u pogledu određivanja jedinstvene kazne kada je, s jedne strane, kazneno djelo zbog kojeg se vodi taj postupak bilo počinjeno prije donošenja tih prethodnih osuđujućih presuda i, s druge strane, kada poštovanje navedenih prethodnih osuđujućih presuda u skladu s tim pravilima nacionalnog prava sprečava nacionalni sud koji odlučuje u navedenom postupku da izrekne kaznu koja se može izvršiti protiv dotične osobe.

Drugo pitanje

- 73 Svojim drugim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 3. stavak 5. drugi podstavak Okvirne odluke 2008/675 tumačiti na način da poštovanje prethodnih osuđujućih presuda donesenih u drugoj državi članici, u smislu te odredbe, zahtijeva od nacionalnog suda da konkretno utvrdi i obrazloži negativnu posljedicu koja proizlazi iz nemogućnosti određivanja jedinstvene kazne *a posteriori* koje je predviđeno za prethodne nacionalne osuđujuće presude.
- 74 Iz teksta te odredbe proizlazi da države članice, u svakom kaznenom postupku koji potpada pod iznimku utvrđenu u članku 3. stavku 5. prvom podstavku te okvirne odluke, moraju osigurati da „njihovi sudovi mogu na drugačiji način poštovati prethodne osuđujuće presude koje su donesene u drugim državama članicama”.

- 75 Kako bi se ispunila ta obveza, dovoljno je da države članice predvide, poštujući pravo Unije i ciljeve navedene okvirne odluke, mogućnost za njihove nacionalne suce da na drugi način poštuju prethodne osuđujuće presude donesene u drugim državama članicama.
- 76 Suprotno tomu, tom odredbom ne može se nametnuti nikakva obveza u pogledu konkretnih načina, u okviru materijalnog ili postupovnog prava, koje nacionalni suci moraju poštovati prilikom stvarnog uzimanja u obzir prethodnih osuđujućih presuda donesenih u drugim državama članicama.
- 77 U nedostatku detaljnijih pojašnjenja u samim odredbama Okvirne odluke 2008/675, valja utvrditi da ona ostavlja državama članicama marginu prosudbe u pogledu konkretnih načina provedbe mogućnosti nacionalnih sudova da na temelju članka 3. stavka 5. drugog podstavka te okvirne odluke poštuju prethodne osuđujuće presude donesene u drugim državama članicama.
- 78 Slijedom toga, iz članka 3. stavka 5. drugog podstavka Okvirne odluke 2008/675 ne može se izvesti obveza suda koji odlučuje o meritumu da, u okolnostima glavnog postupka, konkretno izračuna negativnu posljedicu koja proizlazi iz nemogućnosti primjene nacionalnih pravila o određivanju jedinstvene kazne predviđenih za nacionalne osuđujuće presude i da zatim na temelju tog izračuna smanji kaznu.
- 79 Kao što je to nezavisni odvjetnik istaknuo u točkama 85. i 86. svojeg mišljenja, jedini zahtjev koji se može izvesti iz te odredbe odnosi se na postojanje mogućnosti nacionalnih sudaca da poštuju prethodne osuđujuće presude donesene u drugim državama članicama, a da zakonodavac Unije ipak nije odredio konkretne načine tog poštovanja.
- 80 U ovom slučaju iz zahtjeva za prethodnu odluku proizlazi da je Landgericht Freiburg im Breisgau (Zemaljski sud u Freiburgu im Breisgau) stvarno uzeo u obzir prethodne osuđujuće presude donesene u Francuskoj. Naime, u svojoj presudi od 21. veljače 2022., taj je sud prvotnu kaznu zatvora od sedam godina „kompenzacijski” smanjio za jednu godinu, kako bi uzeo u obzir nemogućnost naknadnog određivanja jedinstvene kazne s osuđujućim presudama u Francuskoj.
- 81 S obzirom na prethodno navedeno, na drugo pitanje valja odgovoriti tako da članak 3. stavak 5. drugi podstavak Okvirne odluke 2008/675 treba tumačiti na način da poštovanje prethodnih osuđujućih presuda donesenih u drugoj državi članici, u smislu te odredbe, ne zahtijeva od nacionalnog suda da konkretno utvrdi i obrazloži negativnu posljedicu koja proizlazi iz nemogućnosti određivanja jedinstvene kazne *a posteriori* koje je predviđeno za prethodne nacionalne osuđujuće presude.

Troškovi

- 82 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (drugo vijeće) odlučuje:

- 1. Članak 3. stavke 1. i 5. Okvirne odluke Vijeća 2008/675/PUP od 24. srpnja 2008. o poštovanju [osuđujućih] presuda među državama članicama Europske unije u novom kaznenom postupku,**

treba tumačiti na način da:

država članica u kaznenom postupku pokrenutom protiv neke osobe ne mora prethodnim osuđujućim presudama koje su protiv te osobe i zbog različitih djela donesene u drugoj državi članici priznati učinke jednakovrijedne onima priznatima prethodnim nacionalnim osuđujućim presudama u skladu s pravilima dotičnog nacionalnog prava u pogledu određivanja jedinstvene kazne kada je, s jedne strane, kazneno djelo zbog kojeg se vodi taj postupak bilo počinjeno prije donošenja tih prethodnih osuđujućih presuda i, s druge strane, kada poštovanje navedenih prethodnih osuđujućih presuda u skladu s tim pravilima nacionalnog prava sprečava nacionalni sud koji odlučuje u navedenom postupku da izrekne kaznu koja se može izvršiti protiv dotične osobe.

2. Članak 3. stavak 5. drugi podstavak Okvirne odluke 2008/675

treba tumačiti na način da:

poštovanje prethodnih osuđujućih presuda donesenih u drugoj državi članici, u smislu te odredbe, ne zahtijeva od nacionalnog suda da konkretno utvrdi i obrazloži negativnu posljedicu koja proizlazi iz nemogućnosti određivanja jedinstvene kazne *a posteriori* koje je predviđeno za prethodne nacionalne osuđujuće presude.

Potpisi